צמ"ד בסלון
מערך הכנה
מותאם לכיתות ה'-ו'

הרעיון:

התלמידים יעברו הכנה למפגש עם אדם החי עם מוגבלות ובן משפחתו.
מטרת העל - שינוי עמדות בנוגע לאנשים החיים עם מוגבלות.

מטרות:

- הפחתת החשש והגברת הביטחון אצל התלמידים לקראת המפגש.
- העמקת הידע לשם העלאת רמת השיח והתובנות שיכולות להיווצר במפגש.
- הפחתת הבושה בשאילת שאלות במפגש.

רקע

אירוע צמד בסלון הינו מפגש בלתי אמצעי ואינטימי של תלמידי התכנית יחד עם אדם החי עם מוגבלות או בן משפחתו. הערב מתקיים בערב הבינלאומי לזכויות אנשים החיים עם מוגבלות. במקביל לסלון של בית הספר, ייערכו עוד מפגשים רבים ברחבי הארץ בהם ישתתפו בני משפחה או אנשים החיים עם מוגבלות וישתפו בסיפורם האישי.
צמ"ד בסלון מהווה פלטפורמה ובמה לבני המשפחות לשתף באתגרים, הצלחות ורגעים שבחייהם עם בן משפחה החי עם מוגבלות.
אנו מאמינים כי צמ"ד בסלון יסייע במידה רבה לגרום לשינוי עמדות ביחס לאנשים החיים עם מוגבלות.

טבלת מוגבלויות מצורפת כנספח.

הנחייה למורה

לקראת העברת השיעור על הצוות החינוכי לערוך הכנה מותאמת לאירוע צמ"ד בסלון הכיתתי. חשוב שמחנכת הכיתה תכיר את הסיפור של המתארח כדי שתוכל להעמיק את הידע של התלמידים ולספק הכנה מתאימה לכיתה. במהלך השיעור תרחיב המורה על הלקות עימה מתמודד האדם שייתארח בסלון הכיתה.
יש לאתר תלמידים שמתמודדים עם מוגבלות בכיתה (לדוגמה קרוב משפחה), במידה ולא ידוע מראש על תלמידים כאלה יש לדבר ברגישות תוך הבנה כי סטטיסטית קיימים ילדים בכיתה שמכירים את החיים עם מוגבלות מקרוב.

מהנה הסיפור

פתיחה (10 דקות)

הקרנת הסרטון דרך העיניים של יעל. לחץ כאן

שאלות לדיון:

• מה הייתם עושים במקום יעל?
• האם אתם מסכימים עם אופן הפעולה של יעל?
• האם אתם מכירים אנשים שחיים עם סיטואציה דומה?
• איך הייתם מגיבים בתור החברים של יעל?
• האם לדעתך ילדים כמו אח של יעל צריכים להיות משולבים בבתי ספר רגילים או ללמוד בבתי ספר לחינוך מיוחד?
• למה לדעתכם יעל הסתירה את אחיה?

הסיפור של יעל הינו סיפור אמיתי וממנו נשאבה ההשראה לפרויקט הארצי של צמ"ד בסלון.

הסבר- המורה תרחיב את הידע על צמד בסלון.

הרעיון של צמד בסלון הינו מפגש בלתי אמצעי ואינטימי של הכיתה עם אדם החי עם מוגבלות. מי שבחר/ה לארח איתנו הינו.... המורה תיתן תאריך, כתובת ושעה של המפגש.
חשוב שהמורה תספר עם מה מתמודד ותספר במספר מילים מהי מגבלה זו.
לדוגמה- תגיע לנו אמא לילד החי על הספקטרום האוטיסטי.
מישהו יודע מהו הספקטרום האוטיסטי?
מישהו פגש פעם אדם החי על הספקטרום האוטיסטי?
מה שונה ומיוחד באנשים החיים על הספקטרום האוטיסטי.
חשוב שהמורה תשמע את הקולות שעולים מהכיתה ולאחר מכן תשתמש במינוחים נכונים להסבר על המוגבלות לנוחיותכם מצורפים הסברים בסיסיים על מספר מוגבלויות בנספחים. חשוב לוודא מראש כי המגבלה עליה אתם עתידים לדבר מופיעה.

שאילת שאלות- משחק בזוגות:

בתרגיל הבא נציף את סימני השאלה שלנו לגבי אנשים עם מוגבלויות.
א. מתחלקים לזוגות.
ב. כל תלמיד/ה מקבל/ת מספר קלפים ריקים (הקלפים מצורפים כנספח).
ג. כל תלמיד יכתוב כמה שיותר שאלות שמעניינות אותו בנוגע לאדם לפי מה שסיפרה לו המורה.
מצורף כנספח שאלות לדוגמה.
ד. כותבים את השאלות שעולות על הקלפים. חשוב להדגיש: המטרה אינה לענות על השאלות אלא רק לחשוב עליהם.

שאלות לדוגמה:

איך נראה יום בחייו של אדם עם מוגבלות?

- האם אדם עם מוגבלות מתחתן ומביא ילדים לעולם?
- האם אדם עם מוגבלות מרגיש שפוגעים בו?
- האם אדם עם מוגבלות מבין מה המצב שלו?

המלצה לבוגרים- הקרנת הסרטון סליחה על השאלה

הורים לאנשים החיים עם מוגבלות \ אנשים החיים על הרצף האוטיסטי \ עיוורים \ נמוכי קומה.

המלצה ליסודי- כתיבת מכתב ליעל -

במכתב כתבו לה כיצד הסיפור של יעל גרם לכם להרגיש, מה למדתם ממנה ומה הייתם עושים במקומה. את המכתבים נעביר כאסופה ליעל.

סיכום

הקרנת הסרטון "ההתאחדות הישראלית לספורט נכים קליפ"

לחץ כאן

שאלות לדיון:

מה ראינו בסרטון?

מה הסרטון גרם לכם להרגיש?

אילו תובנות עלו לכם בעקבות הסרטון? מה לדעתכם המסר שהסרטון מנסה להעביר?

לאחר צמד בסלון ניתן לעשות עיבוד עם קלפי תיקון עולם שמופיעים באתר תיקון עולם - עלה.

דוגמה לשאלות -

<u>מפגש מול הורה</u>

- איך הגבת לראשונה כשגילית?
- האם התביישת?
- מתי היית גאה בילדך?
- איך הסביבה הגיבה?
- תאר מקרה שהסביבה פעלה בשיפוטיות כלפיך בגלל המגבלה ותאר מקרה בו הסביבה תמכה?
- האם היית רוצה שאנשים ישאלו על המגבלה או שיתעלמו?
- איך היית רוצה שיגיבו?
- מי האדם הראשון ששיתפת במוגבלות שלך?
- האם השפיע על מערכת יחסים עם בן הזוג?
- מה הפחד שלך כהורה?
- מה יכול להכעיס אותך?
- אם היו כותבים ספר על חייך - איך היו קוראים לו?
- יש לך ילדים נוספים - אם כן- מה היחסים בינהם?
- איך סיפרת לילדים שלך שיש להם אח עם מוגבלות?
- מה הדבר הכי חסר טאקט ששאלו אותך?
- האם יש קבוצות\עמותות שעוזרות לך להתמודד?
- מה הדבר הקטן שאני יכול לעשות שיהיה גדול עבורך?
- אם היית יכול לנהל מאבק - איזה מאבק לדעתך הכי חשוב לנהל?

<u>אדם עם מוגבלות</u>

- מה הכי קשה לך במוגבלות שלך?
- האם השלמת על המצב שלך?
- מתי הרגשת שונה?
- במה אתה שונה מאחרים?
- איזה עזרה אתה צריך?
- איך הכי טוב להציע עזרה?
- רגע של משבר שזכור
- איך אתה מתמודד עם תגובות של הסביבה?
- מה היית רוצה לעשות ואתה לא יכול?
- האם פגשת אדם שאינו ממשפחתך שהרים אותך?
- איזו טכנולוגיה עוזרת לך היום להתמודד עם המוגבלות שלך?
- איזה יתרון שלך אין לאחרים?
- איזה מתנה המגבלה הביאה לך?
- שאלה שזכורה לך ששאלו?
- רגע שזכור לך במיוחד?
- מה אתה חושב שחושבים אליך?
- מה יכול לערער אותך?
- מה הדבר שהכי מלחיץ אותך?

ישנם סוגים רבים של מוגבלויות, חלקן מופיעות בנפרד וחלקן ביחד, חלקן בדרגת חומרה גבוהה וחלקן קלות יותר. נזכיר את סוגי המוגבלויות הנפוצים ביותר:

סוג הלקות	מאפיינים	חשוב לדעת
אנשים עם לקות ראייה ועיוורון	• יש דרגות שונות של ליקויי ראייה, ולפעמים הלקות סמויה מן העין. • רוב האנשים עם לקות ראייה מסתדרים בתנועה ברחוב בלי עזרה, וחלקם משתמשים במקל או בכלב נחייה. • רק חלק מהם יודעים להשתמש בכתב ברייל.	כשמדברים עם אדם עיוור חשוב לעמוד מולו. כשמבצעים פעולות עבור אדם עיוור, כדאי לתאר במילים את מה שרואים ואת מה שעושים. לא מלטפים כלבי נחייה, כי הם בתפקיד.
אנשים עם לקות שמיעה וחירשות	• ישנן דרגות שונות של לקות שמיעה. • חלק מהאנשים שלא שומעים היטב משתמשים במכשיר שמיעה. • חלק מהאנשים החרשים משתמשים בשפת הסימנים.	רוב האנשים עם לקות שמיעה סומכים על תנועות השפתיים שלנו כדי להבין מה אנחנו אומרים. לכן, חשוב לדבר באופן מובן ולאט ולוודא שיש במקום תאורה, כדי שיוכלו לראות אותנו.
אנשים עם מוגבלות בהליכה ובתנועה	• חלקם משתמשים בכסא גלגלים, חלקם בהליכון, מקל או קביים. • חלק מהאנשים שמשתמשים בכסא גלגלים יכולים להשתמש בידיים, וחלקם לא. • חלק מהאנשים שמתקשים בתנועה מעדיפים לשבת, חלקם מעדיפים לעמוד או לזוז בגלל כאב בישיבה.	כל האנשים שמשתמשים בכסאות גלגלים זקוקים לסביבה נגישה. אם רוצים לעזור לאדם עם מוגבלות בתנועה לזוז, חשוב קודם כל לשאול אם הוא זקוק לעזרה. לא נוגעים בכסא גלגלים של מישהו בלי רשות.
אנשים עם מוגבלות שכלית (קוגניטיבית), אוטיזם	• ישנו מנעד רחב של מוגבלויות שכליות. • המשותף לכולן: קושי ללמוד, לעבד מידע ולבטא אותו. • מוגבלות שכלית יכולה להתבטא כלקות למידה מולדת או לנבוע מנזק מוחי כתוצאה מטראומה.	אין קשר בין מוגבלות שכלית לאינטליגנציה. אנשים עם מוגבלות שכלית זקוקים לקצב איטי יותר. לא צריך לדבר אליהם כמו אל תינוקות, רק להתנסח באופן ברור, לדבר לאט ובמילים פשוטות.
אנשים עם מוגבלות נפשית (פסיכיאטרית)	• ישנם סוגים שונים ורמות שונות של מוגבלויות נפשיות. • לרוב, מוגבלות נפשית היא סמויה מן העין, כי אנשים עם מוגבלות נפשית בדרך כלל מסתירים אותה. • אנשים עם מוגבלות נפשית מתקשים לעיתים ביצירת קשרים עם אנשים ובביצוע משימות יומיומיות.	רוב האנשים שמתמודדים עם מוגבלות נפשית אינם אלימים, ויחס שלילי מהחברה יכול להחמיר את מצבם. כדי להקל עליהם, חשוב שנהיה רגישים וקשובים לצרכים שלהם. כשנמצאים עם אנשים עם מוגבלות נפשית, כדאי להימנע עד כמה שאפשר ממצבי לחץ.
אנשים עם מוגבלות בדיבור	• ישנם אנשים שמגמגמים, ויש כאלה שמשתמשים במכשיר או בתמונות כדי לתקשר. • מוגבלות בדיבור יכולה להיות מולדת ויכולה להיגרם גם משבץ מוחי. • כתוצאה מפגיעה במערכת העצבים המרכזית, לחלק מהאנשים עם שיתוק מוחין (CP) יש דיבור לא ברור, שלפעמים מלווה בתנועות גוף לא רצוניות.	אנשים עם מוגבלות בדיבור בדרך כלל מעדיפים לתקשר בעצמם, אבל לא תמיד לאנשים יש סבלנות... לעיתים קרובות, לא נותנים להם מספיק זמן להתבטא ומדברים בשמם. אם אתם לא מבינים מה הם אומרים, אף פעם אל תעמידו פנים שהבנתם.

קלפי שאלה

